

Сликар Војводине: Милан Кечић

Одупирање стихији

Политика 4. 12. 1999.

Милан Кечић (Крчедин, 26. X 1910 - Нови Сад, 16. XI 1998) спада у ред корифеја који су часно ушли у пантеон српских великана. Познавалац и истраживач његовог опуса Гроздана Шарчевић, прихватајући тезу коју је исказао Акиле Бонито Олива на изложби *Punti Cardinali dell' arte* у оквиру венецијанског Бијенала 1997, сматра да и он припада европским уметницима *номадима* не само због честих сеоба и љубави за све народе на Земљи, него и чињенице да се почетком седамдесетих кретао широм Војводине у атељеу-дилижанси, заједно са својом галеријом под шатором. У сваком случају, Кечићеву уметност топографски одређују Крчедин, Праг, Минхен, Сарајево, Сплит, Загреб, Осиек, Београд, Шид, Сремски Карловци и понајвише Нови Сад, градови у којима је живео, дуже или краће боравио, стварао, излагао, повезивао људе и остављао неизбрисиве хуманистичке трагове.

За разлику од већине сликара, Кечић није одмах почео да се бави сликарством. Успешно је, до 1934, ликовно осмишљавао привредне рекламе и уређивао излоге примењујући и идеје *Баухауса*, да би се од 1936. посветио тзв. чистој уметности. Дипломирао је код Мила Милуновића на Академији ликовних уметности у Београду (1947), на којој је, по позиву, био професор између 1974. и 1978. године. Радио је и као управник *Галерије Саве Шумановића* у Шиду, али никада није престајао да слика, редовно учествује на заједничким ликовним смотрама и излаже самостално, код нас и у иностранству. Добио је више значајних признања, међу којима Златну палету УЛУС-а (1963), Октобарску награду Новог Сада (1965) и Златни фиорино на Међународном бијеналу сликарства и скулптуре у Фиренци (1971). Његова дела се чувају и излажу *Галерија Матице српске* и *Галерија савремене ликовне уметности* у Новом Саду, као и у *Музеј савремене уметности* у Београду.

Нажалост, *Народни музеј* у Београду не баштини ни једно остварење овог угледног уметника, јер је извесно време било одређено да се обогаћивање његове Збирке југословенског сликарства XX века, основане 1904, заустави код 1950. године. Када се од седамдесетих вратио старој концепцији и наставио да набавља радове савременика, није могао у кратком року да надокнади пропуштено. Ипак, игром случаја, излагачку делатност, прекинуту агресијом НАТО на Југославију, обнавља изложбом *Бомбардовању упркос*, на којој ће представити избор слика из бомбардованог здања Владе Републике Србије, са њима и две антологијске Милана Кечића – *Текуће воде* (1964) и *Чурушка воденица* (1971) – које одражавају најбоље одлике његовог стваралаштва и упућују да је, пре свега, био сликар Војводине, попут Саве Шумановића, Милана Коњовића, Ивана Радовића, Милана Керца и Богомила Карлавариса.

Поред предела, у Кечићевом опусу има врло успешних портрета, мртвих природа, цвећа и композиција које чини промишљено преплитање поменутих мотива. Миодраг Б. Протић је изузетно добро уочио и објаснио: "Од раног мотива скелета, лобање коњске главе па до најновијих мртвих природа с воћем, осећа се стално у Кечићевој уметности то тројство наивног, реалног и надреалног. Наивно је у форми; реално – у перцепцији; надреално – у поднебљу и простору." Овај плодни и неуморни уметник је у природи открио метафизичку димензију, тако да и његове реалистичке композиције поседују ауру енигматичности стварног.

Посебно истичемо чињеницу да је Кечић стигао до универзалних вредности негујући лично и национално, у време које није било наклоњено таквом усмерењу. Као да је добро разумео мудре, код нас увек актуелне речи Милана Кашанина о Изложби југословенске уметности у Лондону (1930): "Памтећи добро да има једна 'уметничка школа' италијанска,

фламманска, француска, британски критичари су, на првом месту, гледали шта наша уметност уноси у свет ново и своје. (...) Оно што личи на некога или на нешто, оно што је имитаторско и позајмљено није их много привлачило ни одушевљавало. Треба ли да признам да делим идеје британских критичара? (...) И у уметности и књижевности ми можда сувише узимамо иностраног зајма. Небо над Авалом и над Монмартром није исто, и друкчији је залаз сунца на Каламегдану, а друкчији на Сени, исто као што Шумадија не личи на Нормандију. Ко ће то открити и насликати? Ни декретом ни поукама се то не може одредити. То зависи од личне снаге, коју неко има или нема."

Кечић је био довољно чврст да се тихо и одлучно одупре стихији захтева пролазних трендова, следећи искључиво оно што воли и носи дубоко у себи. А највише је волео и осећао Војводину, као извориште и као уточиште. Осмишљеном иконографијом, засићеном пиктуралнушћу, скоро рељефном фактуром, често и наглашеним линеаризмом, колористички одмереним, помало опорим хармонијама, каткада и дејством звонких бојених акцената, успео је да сугерише живот и атмосферу завичаја. Зато стваралаштво овог српског Антеја, који се снагом напајао из војвођанске плодне земље, остаје као стамена и трајна вредност сликарства у Југославији. И он, као и многи великани што физички нису са нама, доказује да уметници живе ако живи њихова уметност.

Љубица Миљковић